

Valtioneuvoston asetus tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta annetun asetuksen 1 ja 5 §:n muuttamisesta

1. ESITYS JA PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitetään, että valtioneuvosto hyväksyisi asetusehdotuksen valtioneuvoston asetukseksi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta annetun asetuksen (274/2022) muuttamisesta.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetään tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta, jotka perustuvat vaatimuksiin, jotka seuraavat tiettyjä EU-asetuksia ja direktiivejä. Esityksessä ehdotetaan valtioneuvoston asetuksen 1 ja 5 §:n muuttamista.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 18 syyskuuta 2023.

2. ASIAN TAUSTA JA KESKEINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 43 §:n 3 momentin mukaisesti valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää valvontaviranomaisten työnjaosta ja valvonnan täytäntöönpanosta.

Tieliikenteen lähetettyjä kuljettajia ja valvontaa koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2020/1057 liittyy EU:n liikkuvuuspaketin tiekuljetusalaan koskeviin uusiin sosiaali- ja markkinasääntöihin, jotka julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 31.7.2020. EU:n liikkuvuuspaketin säädökset koostuivat yhteensä viidestä EU-asetuksesta sekä kolmesta direktiivistä. EU:n liikkuvuuspaketin kansallista täytäntöönpanoa koskeva säädöshanke LVM062:00/2020 käynnistyi 21.10.2020, jonka puitteissa annettiin hallituksen esitys (HE 194/2021 vp), valtioneuvoston asetus ajopiirturikorttien myöntämisestä ja poikkeuksista ajopiirturin käytössä annetun valtioneuvoston asetuksen 7 ja 8 §:n muuttamisesta (431/2021) sekä valtioneuvoston asetus tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta (276/2022). Hallituksen esityksellä muutettiin liikenteen palveluista annettua lakia (320/2017), työntekijöiden lähettämisestä annettua lakia (447/2016) ja ylikuormamaksusta annettua lakia (51/1982).

Euroopan komissio antoi Suomelle huomautuksen 24.3.2022 asiassa INFR(2022)0217 koskien lähetettyjen kuljettajien ja valvonnan muutosdirektiiviä 2020/1057, joka käsittää direktiivin 96/71/EY sekä direktiivin 2014/67/EU erityisten sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon sekä direktiivin 2006/22/EY muuttamisesta valvontavaatimusten osalta sekä asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisen. Suomi ilmoitti komissiolle 29.4.2022 uusista täytäntöönpanotoimenpiteistä ja toimitti mukana selittävän asiakirjan. Lisäksi Suomi vastasi komission

viralliseen ilmoitukseen 17.5.2022 päivätyllä kirjeellä ja ilmoitti komissiolle, että direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on saatettu päätökseen. Suomi antoi vielä 27.12.2022 tiedoksi vielä täydentävän selittävän asiakirjan. Komissio kuitenkin edelleen katsoo, ettei Suomi ole ilmoittanut riittävän selkeästi ja täsmällisesti kaikkia kansallisia toimenpiteitä, joilla se katsoo saattaneensa direktiivissä säädetyt eri velvoitteet osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Komissio edellyttääkin 14.7.2023 vastaanotetussa perustellussa lausunnossaan muutoksia vielä viiteen kohtaan, joista kaksi koskee työntekijöiden lähettämisestä annettua lakia, joka on työ- ja elinkeinoministeriön lainsäädäntöä. Liikenteenharjoittajan riskiluokittamiseen liittyvä kohta on saatettu jo osaksi lainsäädäntöä muuttamalla liikenteen palveluista annettua lakia. Nyt ehdotetut kaksi kohtaa on tarkoitus saattaa voimaan muuttamalla valtioneuvoston asetusta tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta. Komission mukaan on kiistatonta, että Suomen on toteutettava toimenpiteitä lainsäädäntönsä saattamiseksi edellä mainitun direktiivin mukaiseksi. Komissio kehottaa Suomea toteuttamaan toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa lausunnon vastaanottamisesta.

3. VALMISTELU

Asetusehdotus on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa.

4. ASETUKSEN SISÄLTÖ JA PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä säädetään tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnan perusteena olevaa EU-lainsäädäntöä. Asetuksen 1 §:n luetteloon ehdotetaan lisättäväksi uusi kohta 6 ottaen soveltamisalaan mukaan maantieliikenteen liikkuvissa tehtävissä toimivien henkilöiden työajan järjestämisestä annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/15/EY. Suomessa direktiivi 2002/15/EY on pantu täytäntöön työaikalalla (872/2019). Muutos liittyy direktiivin 2020/1057 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaan, jolla korvattiin direktiivin 2006/22/EY 6 artiklan 1 kohta sekä direktiivin 2020/1057 2 artiklan 9 kohdan a alakohtaan, jolla muutettiin direktiivin 2006/22/EY 9 artiklaa.

5 §. Tarkastusten sisältö

Valtioneuvoston asetuksen 5 §:ssä säädetään tieliikenteen sosiaalilainsäädännön tarkastusten sisällöstä tienvarsilla ja yrityksissä. Asetuksen 5 §:n uudeksi 2 momentiksi ehdotetaan lähes sanatarkasti direktiivin sanamuodon kanssa, että kuljettaja saa tienvarsitarkastuksen aikana ottaa yhteyden pääkonttoriin, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun tahoon sellaisten todisteiden toimittamiseksi ennen tienvarsitarkastuksen päättymistä, jotka puuttuvat ajoneuvosta. Edellä mainittu ei kuitenkaan vaikuta kuljettajan velvollisuuteen varmistaa ajopiirturilaitteen asianmukainen käyttö. Kyseisellä kohdalla varmistetaan kuljettajan oikeudet tienvarsitarkastuksen yhteydessä.

Kuljettajan on saatava tienvarsitarkastuksen aikana ottaa yhteyttä pääkonttoriin, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun tahoon sellaisten todisteiden toimittamiseksi ennen tienvarsitarkastuksen päättymistä, jotka puuttuvat ajoneuvosta. Edellä mainittu oikeus ei vaikuta kuljettajan velvollisuuteen varmistaa ajopiirturilaitteen asianmukainen käyttö. Kyseinen kohta kuljettajan oikeudesta ottaa yhteys pääkonttoriin, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun tahoon tienvarsitarkastuksen yhteydessä on jo kirjattu tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnasta ja viranomaisten työnjaosta annetun valtioneuvoston asetuksen perustelumuistioon. Vuoden 2022 työryhmätyön tuloksena sitä ei kuitenkaan pidetty tarpeellisena ottaa mukaan pykälään. Muutos liittyy direktiivin 2020/1057 2 artiklan 3 kohdan b alakohtaan, jolla korvattiin direktiiviin 2006/22/EY 2 artiklan 3 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta.

Lisäksi asetuksen 5 §:n uudeksi 4 momentiksi ehdotetaan, että yrityksissä tehtävät tarkastukset on suunniteltava eri liikennetyypeistä ja yrityksistä saatujen aikaisempien kokemusten perusteella. Yrityksissä tehtäviä tarkastuksia on myös toteutettava, jos tienvarsitarkastuksissa on havaittu ajo- ja lepoaika-asetuksen tai ajopiirturiasetuksen tai työaikalain (872/2019) vakavia rikkomuksia. Muutos liittyy direktiivin 2020/1057 2 artiklan 6 kohdan b alakohtaan, jolla korvattiin direktiiviin 2006/22/EY 6 artiklan 1 kohta.

Yrityksissä tehtävä valvonta ajo- ja lepoaika-asetuksen ja ajopiirturiasetuksen sekä työaikalain osalta kuuluu työsuojeluviranomaisen tehtäviin. Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnan suuntaviivoja on käsitelty myös toimivaltaisten viranomaisten laatimassa tieliikenteen sosiaalilainsäädännön ja kabotaasikuljetusten valvontastrategiassa.

5. ASETUSMUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Kyseiset ehdotukset ainoastaan tarkentavat direktiivin 2020/1057 vaatimuksia tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvonnassa. Kuljettajan oikeusturvan kannalta positiivinen vaikutus on, että jatkossa kuljettajan oikeus ottaa tienvarsitarkastuksen aikana yhteys pääkonttoriin, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun tahoon viedään nyt lainsäädännön tasolle sellaisten todisteiden toimittamiseksi ennen tienvarsitarkastuksen päättymistä, jotka puuttuvat ajoneuvosta. Asetusehdotuksen muutoksilla ei kuitenkaan arvioida olevan käytännön vaikutuksia, koska kyseiset täydennykset kuuluvat jo nyt valvontaviranomaisten toimintatapoihin.

6. LAUSUNTOPALAUTE

Asetusluonnos ja siihen liittyvä perustelumuistio olivat lausuntokierroksella 16.8.-30.8.2023 välisen ajan lausuntopalvelu.fi -verkkopalvelussa. Lausuntopyyntö lähetettiin yhteensä X sidosryhmälle, joilta lausuntoja saatiin yhteensä X kappaletta. Lausunnon antoivat...

Lausuntojen ja kuulemisen perusteella tehdyt muutokset

X.9.2023

Veli-Matti Syrjänen

liikenneneuvos

Liikenne- ja viestintäministeriö